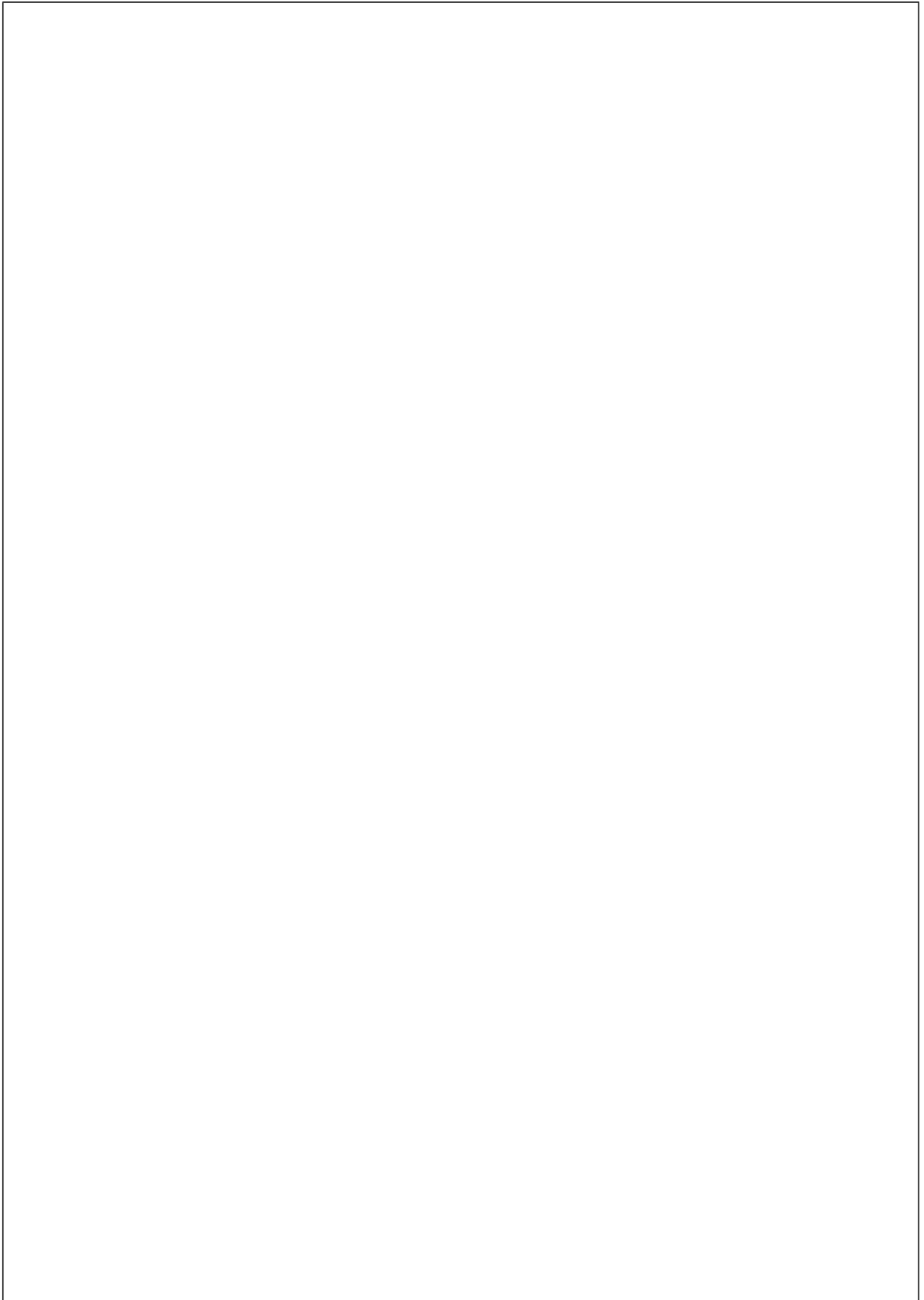

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/205590,85-rocznica-wybuchu-II-wojny-swiatowej.html>
27.02.2026, 16:48

85 rocznica wybuchu II wojny światowej

01.09.2024

Wydarzenia z udziałem Instytutu Pamięci Narodowej Centrala i Oddział IPN w Warszawie

- [30 sierpnia 2024, Warszawa, Legionowo – ogólnopolska akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte”. W 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej, dyrektor Oddziału IPN w Warszawie dr Tomasz Łabuszewski i jego zastępca Zbigniew Siedlewski złożą kwiaty i zapalą znicze w miejscach pochówku bohaterskich obrońców Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, którzy w 1939 r. stawili dzielny opór niemieckiej agresji;](#)
- [3 września 2024 – wernisaż wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r.”, Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie;](#)

wrzesień 2024 – publikacja artykułu dr. Roberta Spalka „Warszawa i jej prezydent w walce o przetrwanie” na portalu przystanekhistoria.pl oraz w Dzienniku Polskim (dodatek IPN Kraków);

Instytut Pamięci Narodowej w Bydgoszczy

- [4 września 2024, godz. 16.00-19.00 – sesja naukowa „Historiograficzne dziedzictwo i badawcza kontynuacja. Okupacja niemiecka na Pomorzu Gdańskim \(1939-1945\) w badaniach prof. Włodzimierza Jastrzębskiego, prof. Jana Szilinga i dr Barbary Bojarskiej” – Delegatura IPN w Bydgoszczy, ul. Wincentyny Teskowej 1;](#)
- 2 października 2024, godz. 17.00 – promocja książki dr. Tomasza Cerana „Zbrodnie pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce” – Delegatura IPN w Bydgoszczy, ul. Wincentyny Teskowej 1;
- 17 września 2024 – konkurs na platformie Kahoot! organizowany w związku z 85. rocznicą napaści ZSRS na Polskę;

Instytut Pamięci Narodowej w Gdańsku

- 30 sierpnia 2024, Gdańsk – prezentacja banerów na 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej – na budynku IPN przy al. Grunwaldzkiej 216;
- 1 września 2024, Gdańsk – złożenie kwiatów pod pomnikiem rtm. Witolda Pileckiego pod Muzeum II Wojny Światowej;

1 września 2024, Skarszewy – uroczystości organizowane przez gdański oddział IPN oraz Miasto Skarszewy w Skarszewach, program:

- godz. 08.45 – Msza Święta.;
- godz. 10.00 – uroczystości pod pomnikiem poległych Bohaterów Skarszew;
- godz. 16.00 – koncert „Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej”;
- 1 września 2024, godz. 15.00, Sopot – uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej dr Jadwidze Titz-Kosko oraz Stanisławowi Kosko. Organizatorzy: Gdański Oddział IPN oraz Pomorskie Centrum Reumatologiczne;
- 1 września 2024, godz. 11.00, Hel – uroczystość uczczenia pamięci bohaterskich żołnierzy Obrony

Wybrzeża. Kwiaty zostaną złożone pod Pomnikiem Obrońców Helu oraz na mogile na miejscowym cmentarzu, w której spoczywa 31 marynarzy;

Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach

- [1 września 2024, Blachownia, Gliwice, Sławków, Sosnowiec – Akcja Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte w woj. śląskim;](#)
- [1 września 2024, godz. 8.00, Blachownia – na cmentarzu parafialnym w Blachowni, przy ul. Kościuszki 99 grób Westerplaczyka ppor. Aleksego Kowalika zostanie oznaczony plakietą „Grób Weterana walk o wolność i niepodległość Polski”. Uroczystość została zorganizowana przez Oddział IPN w Katowicach wraz z Urzędem Miasta Blachownia w ramach obchodów 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej. W upamiętnieniu weźmie udział Danuta Mikoda z Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach;](#)
- [1 września 2024, godz. 4.45, Gliwice – złożenie kwiatów na grobach Westerplaczyków chor. Edwarda Szewczuka i kpr. Michała Plewaka w Gliwicach. Gliwickie uroczystości rozpoczną się o godz. 4.45 na cmentarzu parafialnym w Bojkowie \(dzielnicy Gliwic\) przy ul. Plonowej. W trakcie uroczystości groby bohaterów zostaną oznaczone plakietą „Grób Weterana walk o wolność i niepodległość Polski”;](#)
 - [godz. 8.30, kościół pw. Narodzenia N.M.P. w Bojkowie – Msza Święta;](#)
 - [inauguracja cyklu wydarzeń historyczno-kulturalnych zwanych „Bojkowskim Wrześniem”. Wydarzenie objęte patronatem Oddziału IPN w Katowicach;](#)
- [1 września 2024, godz. 10.30, Sosnowiec – na cmentarzu tzw. Pekińskim przy ul. 11 Listopada grób Westerplaczyka Stanisława Bartochy zostanie oznaczony plakietą „Grób Weterana walk o wolność i niepodległość Polski”. Uroczystość została zorganizowana przez Oddział IPN w Katowicach oraz Urząd Miejski w Sosnowcu w ramach obchodów 85. rocznicy wybuch II wojny światowej. W upamiętnieniu weźmie udział Anna Binek-Zajda z Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach;](#)
- [1 września 2024, godz. 4:45, Sławków – Jarosław Podworski z Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicachłoży kwiaty na grobie Westerplaczyka ppor. Bronisława Grudzińskiego na cmentarzu parafialnym w Sławkowie, przy ul. gen. J. Hallera;](#)
- [3 września 2024, godz. 10.00, Częstochowa – IV Marsz Szlakiem 7 Dywizji Piechoty Celem jest popularyzacja wiedzy związanej z 7 Dywizją Piechoty, jej szlakiem bojowym we wrześniu 1939 r. oraz zachowanymi polskimi umocnieniami \(schronami\) z września 1939 r. na terenie Częstochowy;](#)
- [5 września 2024, godz. 18.00, Częstochowa – wykład „Krwawy Poniedziałek 4 IX 1939. W 85. rocznicę niemieckiej zbrodni wojennej na mieszkańcach Częstochowy” w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie. Wykład wygłosi Adam Kurus, historyk OBEN IPN Katowice i będzie to dwudzieste szóste spotkanie z cyklu wykładów: II wojna światowa w regionie częstochowskim;](#)
- [8 września 2024, godz. 16.00, Żłoty Potok – IV Święto Pułkowe 7 Pułku Artylerii Lekkiej w Żłotym Potoku. Uroczyste obchody święta pułkowego połączone z 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej i rocznicą bitwy pod Janowem 3 i 4 września 1939 r., rozpoczną się na cmentarzu parafialnym w Żłotym Potoku przy kwaterze żołnierzy 7 DP poległych w 1939 roku. Obchodom będzie towarzyszył III Zjazd Rodzin Żołnierzy 7 Dywizji Piechoty. Realizacja we współpracy z Muzeum Regionalnym im. Zygmunta Krasińskiego w Żłotym Potoku, Gminą Janów oraz Stowarzyszeniem Historycznym Reduta Częstochowa;](#)
- [19 września 2024, Częstochowa – wykład Adama Kurusa, historyka OBEN IPN Katowice, na temat kampanii polskiej 1939 r., w ramach cyklu spotkań „Czwartki z historią” w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie;](#)
- [Druga połowa września 2024, Janów – I Rajd Pieszy Szlakiem Bitwy pod Janowem 1939. Celem](#)

jest popularyzacja wiedzy związanej z 7 Dywizją Piechoty i jej udziałem w bitwie pod Janowem stoczonej z Niemcami 3 i 4 września 1939 roku. Projekt skierowany do uczniów klas mundurowych i pasjonatów historii, realizowany przez katowicki Oddział IPN we współpracy z Muzeum Regionalnym im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku, Gminą Janów, Urzędem Miasta Częstochowy oraz szkołami;

Instytut Pamięci Narodowej w Kielcach

- 30 sierpnia 2024, godz. 8.40 – udział w audycji Radia eM Kielce pt. „Prawdę mówiąc” na temat 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej;
- 31 sierpnia 2024, godz. 14.30, Końskie – udział w uroczystościach pt. „Konecki wrzesień” w ramach obchodów 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej;
- 1 września 2024, woj. świętokrzyskie – akcja „Zapał znicz pamięci dla westerplaczyka”;
- 1 września 2024 – publikacja materiałów archiwalnych związanych z wybuchem II wojny światowej na Facebooku Delegatury IPN w Kielcach;
- 1 września 2024 – publikacja dodatku pt. „Bitwa pod Kajetanowem i Barczą w dniach 5-7 września 1939r.” w „Tygodniku eM Kielce”;
- 1-30 września 2024, Kielce – prezentacja wystawy „Oczami wroga. Wrzesień '39 w fotografii niemieckiej i sowieckiej” (Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia”, ul. Warszawska 5);
- 1 września – 13 października 2024, Podzamcze Chęcińskie – prezentacje wystaw „Wrzesień 1939. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji” oraz „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach 1939 – 1945” (Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne);
- 2 września 2024, Zagnańsk – wykład pt. „Wrzesień 1939” dla uczniów w ramach rozpoczęcia roku szkolnego (Zespół Szkół Leśnych im. Romana Gesinga, ul. Spacerowa 4);
- 5 września 2024, godz. 21.00 – audycja Radia eM Kielce pt. „Historia na fali” na temat strat z okresu II wojny światowej;
- 6 września 2024, godz. 11.00, Kielce – udział w wojewódzkich uroczystościach „Pamiętamy o westerplaczykach” (Bazylika Katedralna, Wojewódzki Dom Kultury);
- 8 września 2024, Kajetanów k. Kielc – udział w obchodach rocznicy bitwy pod Kajetanowej oraz prelekcja historyka Delegatury IPN w Kielcach;
- 12 września 2024, godz. 21.00 – udział w audycji Radia eM Kielce pt. „Historia na fali” na temat westerplaczyków z Kielecczyzny;
- 17 września 2024, Kielce – udział w uroczystościach w 85. rocznicę agresji ZSRS na Polskę;
- 17 września 2024, Kielce – inauguracja projektu społecznego „Przerwane życiorysy” (Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej, ul. Zamkowa 3);

Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie

- [30 sierpnia 2024 – bezpłatny dodatek IPN w 85. rocznicę niemieckiego ataku na Polskę „1939 Wrześniowe historie”, który ukaże się w „Dzienniku Polskim”, „Gazecie Krakowskiej” oraz „Echu Dnia”;](#)
- [1 września 2024, godz. 10.00 – uroczystości ku czci ofiar niemieckiej agresji na Polskę w katedrze na Wawelu i na cmentarzu Rakowickim;](#)

Instytut Pamięci Narodowej w Lublinie

- 1 września 2024, godz. 11:00-19:00, Błonia Politechniki Lubelskiej – Stoisko edukacyjne Oddziału IPN w Lublinie w ramach pikniku historycznego na Błoniach Politechniki Lubelskiej. Podczas wydarzenia różnego rodzaju organizacje i stowarzyszenia zaprezentują m.in. mundury, ekwipunek żołnierzy Wojska Polskiego, broń, pojazdy wojskowe. Dzięki pasjonatom historii, odwiedzający piknik zapoznają się z historią walk na terenie Lubelszczyzny oraz historii Lublina w 1939 roku.;
- 2 września 2024 r., godz. 9:00, Szkoła Podstawowa 24 w Lublinie, ul. Niecała – Otwarcie wystawy IPN „Wrzesień 1939. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji”;

- 9 września 2024 r., Plac Litewski:
 - godz. 9:45 – Premierowe otwarcie wystawy przygotowywanej przez IPN Oddział w Lublinie „Józef Czechowicz 1903-1939”;
 - godz. 10:00 – uroczystość przy pomniku Józefa Czechowicza, na placu jego imienia, z udziałem uczniów i nauczycieli lubelskich szkół, pracowników IPN Oddział w Lublinie, pracowników Muzeum Literackiego im. J. Czechowicza, Ośrodka Brama Grodzka Teatr NN, Związku Literatów Polskich oraz przedstawicieli władz miasta;
- 9 września 2024 r., godz. 12:00, Lubelska przestrzeń miejska – Wykład otwarty z prezentacją dr hab. Jacek Wołoszyn „Niemieckie bombardowanie Lublina we wrześniu 1939 r.”;
(Nie) znanymi śladami niemieckiej okupacji w Lublinie 1939-1944 – Spacer edukacyjny ulicami Lublina dedykowany uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Działanie towarzyszy otwarciu wystawy poświęconej Józefowi Czechowiczowi;
- 13 września 2024 r., godz. 10:00, Muzeum Regionalne im. dr. Janusza Petera, Tomaszów Lubelski – Warsztaty edukacyjne „Wrześniowe drogi” w Tomaszowie Lubelskim w 85. rocznicę Bitew pod Tomaszowem Lubelskim w 1939 r.
 W ramach projektu odbędą się warsztaty:
 - Historia na czterech łapach – pies Ciapek
 - Historia mojego rówieśnika
 - Historia w chmurach (pokaz gry przygodowej „Lotnicy”)
 - A także konkurs wiedzy oparty na wystawie „Polacy w bitwie o Wielką Brytanię”;
- 17 września 2024 r., godz. 10:30, Plac Litewski – 85. rocznica sowieckiej napaści na Polskę; prezentacja wystawy IPN „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach 1939-1945”;
- 17 września 2024 r., godz. 11:00, Sala konferencyjna/Lubelska przestrzeń miejska – Wykład otwarty z prezentacją dr hab. Jacek Wołoszyn „Sowieci na zachód od Bugu we wrześniu 1939 r.”; *Pozbawione dzieciństwa. Tragiczne losy polskich dzieci w czasie II wojny światowej* – działania edukacyjne dedykowane uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Lubelszczyzny. Projekt składa się z dwóch części, a mianowicie warsztatów stacjonarnych przeprowadzonych w siedzibie Oddziału IPN w Lublinie oraz warsztatów plenerowych, podczas których uczestnicy odwiedzą miejsca w Lublinie przypominające o gehennie dzieci polskich w okresie niemieckiej i sowieckiej okupacji;
- Wrzesień 2024 r., online – Współpraca z Polskim Radiem Lublin. Przygotowanie dźwiękowego przewodnika po wystawie „Józef Czechowicz 1903-1939”. Nagrania będą dostępne (za pomocą kodu QR) na stronach IPN i Radia Lublin ze zdjęciami do wystawy.
- Wrzesień 2024 r., online – Artykuł popularnonaukowy dr. hab. Jacka Wołoszyna pt. „Sowieci na Lubelszczyźnie we wrześniu 1939 r.” – publikacja w „Kurierze Lubelskim” i na portalu Przystanek Historia;
- Wrzesień 2024 r., online – Artykuł popularnonaukowy dr. Tomasza Osińskiego pt. „Bombardowanie i ewakuacja Szkoły Orląt w 1939 r.” – publikacja w „Kurierze Lubelskim”

Instytut Pamięci Narodowej w Olsztynie

- 1 września 2024 – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na cmentarzu przy ul. Szarych Szeregów w Olsztynie
- 1 września 2024 – miejskie obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej
- 17 września 2024 – Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej – uroczystości w Alei Ofiar Katyńskich na terenie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- 17 września 2024 – promocja gry miejskiej po miejscach pamięci o II wojnie światowej w Olsztynie

Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu

- 1 września 2024 – zapalenie zniczy na grobach ofiar nalotu niemieckiego z 1 września 1939 r. na Poznań (Cmentarz Nowina - Jeżyce) i na grobie żołnierza Westerplatte kmdr. ppor. Zdzisława Kręgielskiego (Cmentarz Junikowo);
- 1 września 2024 – udział delegacji w uroczystościach w Poznaniu i Zielonej Górze;
- 1 września 2024 – wygłoszenie prelekcji „A więc wojna”. *Niemiecka agresja na Polskę we wrześniu 1939 r.* w czasie uroczystości 1 września '39. *Pamiętamy!*, zorganizowanej przez burmistrza Miasta i Gminy Szamotuły dla upamiętnienia 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej;
- 5 września 2024, Francja – udział w obchodach 80. rocznicy wyzwolenia przez 1 Dywizję Pancerną gen. S. Maczka miast: Blendecques, Arques, Wittes, St. Omer (Francja);
- 6 września 2024, Francja – udział w obchodach 80. rocznicy wyzwolenia przez 1 Dywizję Pancerną gen. S. Maczka miasta Steenvoorde (Francja). Otwarcie wystawy „Szlaki nadziei. Odyseja wolności” oraz odsłonięcie przygotowanych przez OBBH IPN w Poznaniu, miasto Zbąszyń i Fundację TRES czterech tablic informacyjnych upamiętniających generała Maczka i jego żołnierzy;
- 12 września 2024, Chełmno nad Nerem – udział w uroczystościach upamiętniających pomordowanych Polaków, Żydów, Romów i Sinti w niemieckim obozie zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem;

Instytut Pamięci Narodowej w Radomiu

- 1 września 2024, Radom – uroczystości pod pomnikiem żołnierzy 72. Pułku piechoty przy ul. Malczewskiego (warta honorowa, przemówienia, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy); uroczysta msza święta w kościele garnizonowym i złożenie kwiatów przy płycie Grobu Nieznanego Żołnierza, godz. 12.00 – wydarzenie organizowane przez inne podmioty.
- 1 września 2024, Solec nad Wisłą, Sienno, Iłża – zapalenie zniczy pamięci na grobach obrońców Westerplatte:
 - Antoniego Treli (Solec nad Wisłą),
 - Franciszka Lisa (Sienno),
 - Władysława Dróždza (Iłża);
- 17 września 2024, Radom – Dzień Sybiraka i 85. rocznica agresji wojsk radzieckich na Polskę – uroczystości na cmentarzu przy ul. Limanowskiego, gdzie pod pomnikiem „Katyńskim” oraz poświęconym Sybirakom zostaną złożone kwiaty. Następnie odbędzie się uroczysta msza święta w kościele garnizonowym – wydarzenie organizowane przez inne podmioty;

Instytut Pamięci Narodowej w Rzeszowie

- 28 sierpnia – 11 września 2024, Łupków – wystawa „Podkarpacki wrzesień 1939” (Zakład Karny Łupków);
- 1 września 2024, Rzeszów – reprezentacja podczas uroczystości 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej:
 - godz. 9.30 – Msza Święta w Kościele Garnizonowym przy ul. Reformackiej 5 w Rzeszowie;
 - godz. 10.20 – uroczysty Apel;
- 1 września 2024, Ropczyce – piknik militarny – pokazy grup rekonstrukcyjnych, występy wokalne na stadionie miejskim;
- 8 września 2024, Łańcut – w związku z 85. rocznicą obrony Rzeszowa zapalone zostaną znicze na mogiłach żołnierzy poległych pod Rzeszowem w dniu 8-9 września 1939 r. znajdujących się w kwaterze wojennej na cmentarzu komunalnym w Łańcutcie;

- 9 września 2024, godz. 11.00, Rzeszów – uroczystość odsłonięcia gabloty zawierającej łuskę z ziemią z pól bitewnych 24. Pułku Ułanów im. Hetmana Wielkiego Koronnego Stanisława Żółkiewskiego oraz tablicy informacyjnej poświęconej 24. PU. Po uroczystości odbędzie się piknik edukacyjny;
- 17 września 2024, 10.00, Rzeszów – obchody 85. rocznicy sowieckiej napaści na Polskę, 35. rocznicy powstania Związku Sybiraków Oddział w Rzeszowie oraz Światowego Dnia Sybiraka;
- wrzesień 2024, woj. podkarpackie – akcja „Zapal Znicz Żołnierzom Września” – pracownicy OBUWIM IPN w Rzeszowie odwiedzą mogiły żołnierzy września 1939 r. (groby zarówno wojenne jak i wpisane do ewidencji mogił weterana walk o wolność i niepodległość Polski), znajdujące się na terenie województwa podkarpackiego. Akcja potrwa do końca września;
- wrzesień 2024 – broszura „Chłopice 1 września 1939 r.” autorstwa dr. Tomasza Berezy;

Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie

- 1 września 2024, godz. 4.45, Szczecin – uroczyste obchody z okazji 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej na Międzynarodowym Cmentarzu Wojennym w Stargardzie z udziałem władz wojewódzkich, samorządowych i wojska;
- 1 września 2024, Stargard, Szczecin, Kołczewo, Choszczno – składanie kwiatów i zapalenie zniczy na grobach żołnierzy – obrońców Westerplatte pochowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego;
- 1 września 2024, godz. 17.00, Plac Lotników w Szczecinie – wspólne śpiewanie najpiękniejszych polskich pieśni patriotycznych. Każdy z uczestników otrzyma śpiewnik. Podczas koncertu będzie działało stoisko Wydawnictwa IPN, odbędzie się także konkurs historyczny;
- [1 września 2024 – Ogólnopolska akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte”. W dniu 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej upamiętnimy żołnierzy z Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, którzy w 1939 r. stawiali bohaterski opór niemieckiej agresji. Tam padły pierwsze strzały z pancernika Schleswig-Holstein;](#)

Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu

- 1 września 2024 – uhonorowanie pamięci Westerplaczyków pochowanych na dolnośląskich cmentarzach w Obornikach Śląskich, Wałbrzychu, Wrocławiu i w Zawoni;
- 2 września 2024, godz. 17.00, Wrocław – dyskusja „W obliczu dwóch agresji. 85. rocznica kampanii polskiej 1939 r.” z udziałem dr. hab. prof. UWr Tomasza Głowińskiego (UWr), dr. hab. Jerzego Kirszaka (OBBH IPN Wrocław, Wojskowe Biuro Historyczne), dr. hab. Daniela Koresia (OBBH IPN Wrocław, Wojskowe Biuro Historyczne); prowadzi: red. Piotr Korczyński (zastępca red. nacz. "Polska Zbrojna.Historia"). Dyskusja odbędzie się w Refektarzu Ossolineum przy ul. Szewskiej;
- 10 września 2024, godz. 11.00, Oleśnica – zajęcia edukacyjne „Wrzesień 1939. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji” w bibliotece w Oleśnicy.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Inicjatywy IPN